

दिनांक २६ जाने. २०१४ या प्रजासत्ताक दिनी
मुख्य ध्वजारोहण साहळ्यात चित्ररथांचे
सादरीकरण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सीडीए- १०१३/(४३७/१३)/लाक्षेवि (कामे)

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

तारीख: ०७ जानेवारी, २०१४

प्रस्तावना

राज्यातील विविध क्षेत्रातील प्रगती, शासनाच्या योजना, कल्याणकारी कार्यक्रम, संकृती आणि लोकजीवन यांचे चित्रण जनसामान्यांपुढे सादर करण्यासाठी दि. २६ जानेवारी २०१४ या प्रजासत्ताक दिनी मुख्य ध्वजारोहण सोहळ्यात जलसंपदा विभागांतर्गत विषयाबाबतच्या चित्ररथाचे सादरीकरण करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय

शेतीचे उत्पादन व शेतक-यांचे उत्पन्न वाढते ठेवण्याच्या भूमिकेतून जलसंपदा विभागाकडून नियोजनबद्द रितीने १ मे १९६० पासून झालेल्या सातत्याच्या कामांमुळे शेतक-यांना झालेले प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष लाभ तसेच शेतक-यांचे उंचावलेले जीवनमान प्रतिबिंबित करणारी प्रतिकृति शब्दसुरांच्या दृक्श्राव्य माध्यमांसह सुसज्ज असलेला सजीव चलचित्र रथ दि. २६ जानेवारी २०१४ रोजी मुंबई येथे आयोजित करण्यात येणा-या प्रजासत्ताक दिन सोहळ्यात सादर करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

चित्ररथाची सर्वसाधारण रचना खालीलप्रमाणे असेल :-

चारही बाजूस फुलांचे वेष्टन असलेल्या संकलिपित चित्र रथावर धरणाचे प्रतीक म्हणून सिंचन व उर्जा निर्मिती करणारे कोयना धरण निवडण्यात आले आहे. धरणाचे उघडे केलेले दरवाजे, त्यातून वाहणारी जलसंपदा मनाला प्रसन्नता आणि सिंचनाची आश्वासकता प्रदान करणारी असेल. धरणाच्या पायथ्याशी जलविद्युत निर्मिती केंद्राची प्रतिकृती असेल. उर्जा निर्मितीकरिता टर्बाइन दाखवून त्याच्या बाजूलाच उच्चदाबवाहक मनोरा असेल. उच्चदाबवाहक मनो-यानंतर फळपिके प्रक्रिया उद्योगाच्या कारखान्याची/साखर कारखान्याची प्रतिकृती दिसेल. या इमारतीच्या दर्शनी बाजूस जलनीती म.सिं.प.शे.व्य कायदा - २००५ व नियमावली - २००६ मजनिप्रा कायदा- २००५ इत्यादी दिसेल. उर्जा निर्मितीनंतर वापरलेले पाणी पुन्हा नदीच्या प्रवाहात सोडल्याचे दर्शवून उर्जा व सिंचनामुळे बहरलेली शेती नदीकाठच्या दुतर्फी असल्याचे दिसेल.

कालव्यातून पाणी वापर संस्थेस पाणी मोजून दिल्याचे चित्र दाखविताना SWF दाखविण्याचा प्रयत्न करण्यात येणार असून तेथे पाणी वापर संस्थेचा फलक व पाणीकोटा दाखविण्याचा प्रयत्न आहे. सिंचनामुळे बहरलेल्या शेतीत उस, केळी, सोयाबीन या नगदी पिकांसोबतच भाजीपाला व आणि धान्य

असा त्रिवेणी संगम प्रेक्षकांना पहावयास मिळेल अशी व्यवस्था असेल. शेतातील पिकांना सरळ सरी वरंबा असलेले (नागमोडी नव्हे) प्रवाही सिंचन तर भाजीपाला, फळपिकांकरिता सूक्ष्मसिंचन वापरल्याचे दिसेल. सिंचनपूर्व आणि सिंचनोत्तर बदललेल्या जीवनामानाचे प्रतिबिंब देखाव्यात प्रदर्शित करण्याचा प्रयत्न असेल.

सिंचन प्रकल्पाचा वापर मासेमारीसाठी होत असल्याने मासे पकडणारा कोळी दृश्यात दिसेल. गोधन ही शेतकऱ्यांची संपत्तीच असल्याने सधन शेतकऱ्यांचे प्रतीक म्हणून गायी, शेळी, कोंबडया, मेंढी या पाळीव व धनलाभ करून देणाऱ्या प्राण्यांचे पुतळे शेतीतील गोठयात किंवा शेतात पहावयास मिळतील. याचबरोबर प्रस्तूत सजीव चित्ररथावर पाणी पाळीसंबंधी, सिंचनप्रकार व पीकपध्दतीसंबंधी चर्चा करणारे शेतकरी दाखविण्यात येणार असून एका सधन शेतकऱ्याच्या शेजारी पांच-दहा वर्षाची शेतकरी कन्या हातात लॅपटॉप घेतलेली दिसेल, यातून शेतकरी सुशिक्षित असल्याने आधुनिक माहिती व तंत्रज्ञानाचा उपयोग शेतीसाठी करू शकेल हा संदेश देता येईल. शेतकऱ्याच्या घराभोवती फुलशेती दिसेल. शेतकऱ्याच्या सुबत्तेचे प्रतीक म्हणून घरासमोर ट्रॅक्टर असेल.

प्रस्तूत सजीव चलचित्ररथावर दाखविण्यात येणाऱ्या दृश्यात सक्षम पाणी वापर संस्थेचे प्रतीक असणारी म्हणजेच स्वतःची इमारत असणारी एक पाणी वापर संस्था दाखविण्यात येईल. सहभागी सिंचन म्हणजे शेतकऱ्यांमध्ये प्रकल्पाबाबत व पाण्याबाबत मालकीची तसेच जबाबदारीची जाणीव व्हावी यानुषंगाने घोषवाक्य लावण्यात येईल. शेतकरी माती व पाणी परीक्षण करून घेणारे सजग आहेत हा संदेश देण्याचा प्रयत्न करण्यात येईल. राज्याची जलनीती, सिंचन कायदे -२००५, नियमावली-२००६ यांची मोठ्या आकाराची प्रतिकृती (पुस्तिकेची) रथावर दिसेल.

सजीव रथावरील शाहीर जलसंपदा विभागाच्या वैशिष्ट्यपूर्ण कामांबाबतचे व जलव्यवस्थापनासंबंधी संदेश असणारे एक संगीतबध्द करून ध्वनिमुद्रित केलेले गीत गात आहेत असे दर्शविण्यात येईल. त्यावर शाहीर केवळ हावभाव करतील. गीताशी समन्वय साधत महाराष्ट्रीयन पोषाखातच नृत्यलयी असतील.

विशेष म्हणजे या चलचित्ररथावर शेतकरी, त्याची पत्नी व मुलगी, मासे पकडणारा कोळी, शाहीर, नर्तक नर्तिका, फलकधारी प्रगतीशील शेतकरी असे सुमारे २० सजीव पात्र असतील.

संबंधीत चित्ररथातील कलाकारांना पूर्व तयारीसाठी दि. २१ जानेवारी २०१४ ते २६ जानेवारी २०१४ या सहा दिवासांच्या कालावधीत मुंबई ठिकाणी वास्तव्य करावे लागणार आहे.

सदर प्रकरणी होणारा एकूण संभाव्य खर्च रु. १७.५० लक्ष एवढा अपेक्षीत असून या बाबतचे अंदाजपत्रकास सक्षम स्तरावर मान्यता घेऊन सदर खर्च "मुख्य लेखाशीर्ष- २७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे, ००५-सर्वेक्षण व अन्वेषण,(०१) आस्थापना, (०१)(०१) अधीक्षक अभियंता व संचालक, पाटबंधारे संशोधन व विकास, पुणे (२७०१ २८१२), २६- जाहिरात, विक्री व प्रसिद्धी" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय प्रशासकीय विभागास प्राप्त वित्तीय अधिकारानुसार व आंतरवित्त सळागार व सह सचिव यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०१०७१२२९९६५२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दि. ल. पारधी)
शासनाचे कार्यासन अधिकारी

प्रत,

१. मा. मंत्री, जलसंपदा (मकृखोम वगळून), यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई,
२. मा. मंत्री, जलसंपदा (मकृखोम) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा / विधान परिषद) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. राज्यमंत्री, जलसंपदा यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई,
५. प्रधान सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
६. प्रधान सचिव (जस) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
७. प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
९. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
१०. सर्व कार्यकारी संचालक, जलसंपदा विभाग,
११. महासंचालक, जल व भूमी व्यवस्थापन संस्था (वाल्मी), औरंगाबाद,
१२. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रीकी संशोधन संस्था (मेरी), नाशिक,
१३. मुख्य अभियंता (पा.) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. आंतरवित्त सळागार व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१५. सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग,
१६. उप सचिव (लाक्षेवि), मंत्रालय, मुंबई,
१७. उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१८. सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग,
१९. अधीक्षक अभियंता व संचालक, पाटबंधारे संशोधन व विकास संचालनालय, पुणे,
२०. वित्त विभाग (व्यय-१२), मंत्रालय, मुंबई.
२१. लाक्षेवि (कामे) संग्रहार्थ .